

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО»**

Циклова комісія економіко-управлінських та соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Заступник директора коледжу з
навчально-виховної роботи**

Людмила ПУСТОВОЙТ

«26» 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 3 «Міжнародні економічні відносини»

підготовки фахових молодших бакалаврів

освітньо-професійної програми Організація обслуговування на транспорті

спеціальності 073 Менеджмент

відділення Транспорту, управління та діловодства

Київ 2022

Робоча програма з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для підготовки фахових молодших бакалаврів за освітньо-професійною програмою Організація обслуговування на транспорті для 3 курсу спеціальності 073 Менеджмент

РОЗРОБНИКИ : Жанна УСТЮГОВА, викладач вищої категорії

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії економіко-управлінських та соціальних дисциплін

Протокол № 1 від «26» серпня 2022 р.

Голова циклової комісії _____ Людмила САРНАВСЬКА

Розглянуто і рекомендовано до затвердження навчально-методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «26» серпня 2022 р.

Голова НМР _____ Аліна МАРКОВА

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	4
2. Навчально-тематичний план дисципліни	7
3. Календарно-тематичний план	8
4. Теми і плани лекційних занять	10
5. Теми і плани семінарських/лабораторних/практичних занять	12
6. Теми і питання до самостійної роботи	19
7. Методи активізації навчального процесу	25
8. Система поточного і підсумкового контролю знань	26
9. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів	30
10. Рекомендована література	31

Додатки

1. Пояснювальна записка

Актуальність програми. Після набуття незалежності Україна пройшла складний та тривалий шлях побудови репутації надійного партнера у міжнародних відносинах посіла чільне місце на багатьох ринках. На мапі світу Україна була позначена не лише як знаний експортер продовольчих товарів, на першому місці серед експортних товарів була продукція металургійного комплексу. Військова агресія РФ зруйнувала значну частину виробничих промислових комплексів. Тому нам доведеться знову відновлювати не лише виробничу базу, а й зв'язки, що забезпечували постачання сировини, збут продукції, науково-дослідну роботу та різноманітний супровід, що охоплював логістику, маркетинг та страхування у сфері міжнародного співробітництва.

Процес інтеграції України до ЄС продовжується попри складні умови війни і менеджери мають усвідомлювати етапи цього руху, які умови нам необхідно виконати, а також які переваги та недоліки може містити це партнерство.

Сьогодні, в умовах розв'язаної у серці Європи, війни потребують перегляду умови роботи міжнародних організацій рівня ООН. Сучасні фахівці мають не лише орієнтуватися у загальних питаннях МЄВ, а й знаходити рішення поточних проблемних питань в рамках своїх компетенцій для забезпечення безперебійної та успішної роботи підприємств, на яких працюють.

Метою навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є формування системи спеціальних знань з проблем розвитку та сучасного стану міжнародних економічних відносин (далі - МЄВ); вивчення основних закономірностей розвитку сучасних міжнародних економічних відносин, шляхів та особливостей їх реалізації як загалом, так і на прикладі країн, інтеграційних об'єднань, регіонів світової економіки; визначення місця і ролі України в системі міжнародних економічних відносин.

Предметом навчальної дисципліни є система зв'язків національних економік різних країн на основі міжнародного поділу праці.

Завданням навчальної дисципліни є формування у студентів системи компетентностей щодо:

- Засвоєння сутності та механізмів реалізації основних форм МЄВ - міжнародної торгівлі, міжнародного руху капіталів, валютно-фінансових та кредитних відносини, науково-технологічного обміну, міжнародної міграції робочої сили;
- Опрацювання пропозицій по застосуванню сучасних форм активізації МЄВ;
- Визначення місця і ролі України в міжнародних економічних відносинах, перспективи участі країни в світогосподарських зв'язках.

Процес вивчення дисципліни ВК 3 «Міжнародні економічні відносини» спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність виявляти ініціативу, підприємливість та креативність.

ЗК 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 12. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 13. Здатність до системного мислення, бути критичним та самокритичним.

б) спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Розуміння принципів і норм права та використання їх у професійній діяльності.

СК 2. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 3. Здатність застосовувати знання теорії і практики менеджменту для вирішення типових спеціалізованих задач професійної діяльності.

СК 6. Здатність планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу та роботу інших працівників.

СК 8. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію під час вирішення професійних задач.

СК 9. Здатність проводити економічні розрахунки.

СК 11. Здатність застосовувати правила оформлення управлінських (організаційно-розпорядчих, фінансових та нормативних) документів.

СК 12. Здатність підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК 13. Здатність використовувати професійно-орієнтовані знання і практичні навички для оцінки правової чи управлінської ситуації, з метою прийняття обґрунтованого рішення.

Очікувані результати навчання.

РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН 4. Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності у професійній діяльності.

РН 6. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання професійних завдань.

РН 7. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних задач.

РН 8. Демонструвати вміння розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

РН 9. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних задач.

РН 11. Демонструвати навички самостійної роботи, критики та самокритики, відкритості до нових знань.

РН 12. Демонструвати навички пошуку, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності.

PH 13. Демонструвати навички командної роботи, лідерства для налагодження комунікації в професійній діяльності.

PH 14. Демонструвати вміння планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу та роботу інших осіб у спеціалізованому контексті.

PH 16. Проявляти ініціативу та підприємливість щодо розвитку підприємства (підрозділу).

PH 19. Демонструвати вміння доносити власні висновки, знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців. Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.

2. Навчально-тематичний план дисципліни

№ з/п	Назва розділу, теми	Кількість годин			
		всього	лекції	семінари	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Сутність, середовище і розвиток міжнародних економічних відносин					
1.	Вступ. Сутність економічної категорії міжнародні економічні відносини та процес їх формування	2	2		
2.	Міжнародні економічні відносини у світовому господарстві	8	4	2	2
Разом за розділом 1		10	6	2	2
Розділ 2. Форми міжнародних економічних відносин					
3.	Міжнародна торгівля	10	6	2	2
4.	Міжнародний рух капіталу	11	6	2	3
5.	Міжнародна валютна система	10	6	2	2
6.	Міжнародна трудова міграція	9	4	2	3
7.	Міжнародний кредит	11	6	2	3
8.	Міжнародні розрахунки і платіжний баланс	11	6	2	3
Разом за розділом 2		62	34	12	16
Розділ 3. Інтеграційні процеси та тенденції розвитку					
9.	Міжнародна економічна інтеграція	9	4	2	3
10.	Міжнародна економічна політика України	9	4	2	3
Разом за розділом 3		18	8	4	6
Всього		90	48	18	24

3. Календарно-тематичний план дисципліни

№ з/п	Назва теми та заняття	Кількість годин		
		лекції	семінари	Сам. робота
1	2	3	4	5
<i>Вступ. Сутність економічної категорії міжнародні економічні відносини та процес їх формування</i>				
1.	Вступ до дисципліни. Сутність міжнародних економічних відносин	2		
<i>Міжнародні економічні відносини у світовому господарстві</i>				
2.	Світовий ринок	2		
3.	Світове господарство	2		
4.	Міжнародні економічні відносини у світовому господарстві		2	2
<i>Міжнародна торгівля</i>				
5.	Сутність та показники світової торгівлі	2		
6.	Зовнішньоторговельна політика держави	2		
7.	Україна на світовому ринку товарів та послуг	2		
8.	Міжнародна торгівля		2	2
<i>Міжнародний рух капіталу</i>				
9.	Сутність та форми міжнародного руху капіталу	2		
10.	Особливості сучасного міжнародного руху капіталу	2		
11.	Прямі закордонні інвестиції	2		
12.	Міжнародний рух капіталу		2	3
<i>Міжнародна валютна система</i>				
13.	Сутність та структура валютної системи	2		
14.	Валютний ринок та валютні операції	2		
15.	Валютна політика країни	2		
16.	Міжнародна валютна система		2	2
<i>Міжнародна трудова міграція</i>				
17.	Сутність міжнародної міграції робочої сили	2		
18.	Міжнародне регулювання міграційних процесів	2		
19.	Основні світові ринки та експортери робочої сили		2	3
<i>Міжнародний кредит</i>				
20.	Сутність міжнародних кредитних відносин	2		
21.	Світовий ринок позикового капіталу	2		
22.	Діяльність міжнародних кредитних установ	2		
23.	Міжнародний кредит		2	3
<i>Міжнародні розрахунки і платіжний баланс</i>				
24.	Сутність та особливості міжнародних торговельних розрахунків	2		

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
25.	Умови оплати за міжнародними торговельними операціями	2		
26.	Платіжний баланс країни	2		
27.	Міжнародні розрахунки і платіжний баланс		2	3
<i>Міжнародна економічна інтеграція</i>				
28.	Міжнародні економічні інтеграційні процеси	2		
29.	Міжнародні економічні організації в системі ООН	2		
30.	Торговельні економічні союзи		2	3
<i>Міжнародна економічна політика України</i>				
31.	Механізм регулювання МЕВ	2		
32.	Взаємодія національної системи регулювання МЕВ та ТНК	2		
33.	Прогностичні оцінки розвитку МЕВ		2	3
	Всього	48	18	24

4. Теми і плани лекційних занять

Тема 1. Лекція 1. Вступ. Сутність економічної категорії міжнародні економічні відносини та процес їх формування

1. Сутність МЕВ та структура курсу "Міжнародні економічні відносини"
2. Рівні розвитку МЕВ
3. Історія виникнення міжнародних економічних відносин
3. Види та характерні особливості сучасних міжнародних економічних відносин.

Тема 2. Міжнародні економічні відносини у світовому господарстві

Лекція 2. Світовий ринок

1. Становлення і характерні риси світового ринку.
2. Міжнародний рух товарів як ознака світового ринку.

Лекція 3. Сучасне світове господарство

1. Роль міжнародних економічних відносин у вирішенні глобальних економічних проблем світового господарства.
2. Сучасне світове господарство.

Тема 3. Міжнародна торгівля

Лекція 4. Сутність та показники світової торгівлі

1. Суть, види та показники світової торгівлі.
2. Масштаб, структура і динаміка міжнародної торгівлі.

Лекція 5. Зовнішньоторговельна політика держави

1. Типи зовнішньоторговельної політики держав.
2. Державне регулювання міжнародної торгівлі.

Лекція 6. Україна на світовому ринку товарів та послуг

1. Сучасний стан торгівельного балансу України
2. Експортний потенціал України
3. Напрямки, динаміка та структура українського імпорту

Тема 4. Міжнародний рух капіталу

Лекція 7. Сутність та форми міжнародного руху капіталу

1. Форми міжнародного руху капіталу.
2. Причини та динаміка міжнародного руху капіталу.

Лекція 8. Особливості сучасного міжнародного руху капіталу

1. Міжнародні фінансові центри. Офшорні зони.
2. Міжнародний ринок портфельних інвестицій
3. Лібералізація руху капіталу між країнами

Лекція 9. Прямі закордонні інвестиції

1. Сутність прямих іноземних інвестицій та форми їх здійснення
2. Економічні ефекти прямих закордонних інвестицій.
3. Стан та проблеми іноземного інвестування в Україні.

Тема 5. Міжнародна валютна система

Лекція 10. Сутність та структура валютної системи

1. Поняття валютної системи та її основні елементи.

2. Міжнародні валютні системи
3. Етапи становлення міжнародної валютної системи. Бреттонвудська та Ямайська валютні системи
4. Валютно-фінансова система ЄС

Лекція 11. Валютний ринок та валютні операції

1. Загальна характеристика валютного ринку.
2. Структура валютного ринку України.
3. Види валютних операцій банків.
4. Регулювання валютного ринку в Україні

Лекція 12. Валютна політика

1. Завдання валютної політики
2. Валютні курси. Політика курсоутворення.
3. Валютне регулювання та контроль

Тема 6. Міжнародна трудова міграція

Лекція 13. Міжнародна міграція робочої сили

1. Суть, причини і сучасні риси міжнародної трудової міграції.
2. Форми і головні напрями сучасних міграційних потоків.
3. Вплив міграційних процесів на соціально- економічний розвиток країн світу

Лекція 14. Міжнародне регулювання міграційних процесів

1. Державне і міжнародне регулювання міграції робочої сили
2. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Тема 7. Міжнародний кредит

Лекція 15. Сутність міжнародних кредитних відносин

1. Міжнародний кредит та його роль в міжнародних економічних відносинах.
2. Види і форми міжнародних кредитів.
3. Принципи та функції міжнародного кредиту.
4. Класифікація міжнародних кредитів. Забезпечення міжнародного кредиту.

Лекція 16. Світовий ринок позикового капіталу

1. Сутність та структура світового ринку позикового капіталу
2. Міжнародні фінансові центри

Лекція 17. Міжнародні кредитні установи

1. Міжнародні кредитні установи, їх основні функції.
2. Співробітництво України з міжнародними кредитними установами.

Тема 8. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс

Лекція 18. Сутність міжнародних торговельних розрахунків

1. Суть та особливості міжнародних розрахунків.
2. Фактори, що впливають на практику міжнародних розрахунків

Лекція 19. Умови оплати за міжнародними торговельними операціями

1. Умови та ризики ІНКОТЕРМС при здійсненні міжнародних торговельних операцій
2. Умови оплати за міжнародними торговельними операціями

Лекція 20. Платіжний баланс країни

2. Платіжний баланс та його структура.
3. Рівновага платіжного балансу. Теорії платіжного балансу.
4. Фактори, що впливають на стан платіжного балансу.

Тема 9. Міжнародна економічна інтеграція

Лекція 21. Міжнародні економічні інтеграційні процеси

1. Суть і головні передумови міжнародної економічної інтеграції.
2. Етапи розвитку інтеграційних процесів та їх особливості
3. Сучасні інтеграційні угруповання країн.
4. Економічні наслідки вступу країн в торгово-економічні союзи.

Лекція 22. Міжнародні економічні організації системи ООН

1. Цілі, принципи та функції організацій системи ООН
2. Структура ООН
3. Загальна характеристика основних міжнародних організацій системи ООН
4. Діяльність України в ООН

Тема 10. Регулювання МЕВ

Лекція 23. Механізм регулювання МЕВ

1. Сутність та необхідність регулювання МЕВ
2. Глобальні, регіональні, лібералізаційні та інші концепції регулювання МЕВ.
3. Принципи, методи та інструменти регулювання МЕВ.

Лекція 24. ТНК та національні інтереси у системі МЕВ

1. Транснаціоналізація як характерна риса сучасного етапу розвитку МЕВ.
2. Передумови виникнення та посилення ролі ТНК.
3. Основні форми ТНК.
4. Вплив діяльності ТНК на економіку країни походження та країни місцезнаходження.

5. Теми і плани семінарських занять

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №1

Міжнародні економічні відносини у світовому господарстві

Мета: формування уявлення про сутність та особливості розвитку сучасних міжнародних економічних відносин; визначення сутності національного, міжнародного та наднаціонального рівнів регулювання міжнародних економічних відносин; вивчення принципів, на яких базуються міжнародні економічні відносини, виявлення особливостей розвитку інтернаціоналізації та глобалізації

Перелік питань для розгляду:

1. Міжнародні економічні відносини як економічна категорія
2. Основні поняття та форми МЕВ, їх генезис.
3. Загальна характеристика етапів формування міжнародних економічних відносин.
4. Процес зародження МЕВ в рабовласницькому та феодальному суспільствах.

5. Генезис участі Київської Русі в міжнародній торгівлі.
6. Формування світового ринку в період капіталізму.
7. Розвиток всесвітніх економічних відносин в ХХ.
8. Особливості включення суверенної України в систему сучасних міжнародних економічних відносин.

Основні терміни та поняття:

Міжнародні економічні відносини

Міжнародний поділ праці

Суб'єкти МЕВ

Об'єкти МЕВ

Рівні МЕВ

Форми МЕВ

Інтернаціоналізація

Транснаціоналізація

Глобалізація

Економічні контакти

Економічна взаємодія

Економічне співробітництво

Економічна інтеграція

Загальні принципи МЕВ

Специфічні принципи МЕВ

Національні принципи МЕВ

Література: Патица с.13-24

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №2

Міжнародна торгівля. Глобальні виклики світової економіки

Мета: формування системи базових знань з питань етапів формування світового ринку; формування системи знань щодо сутності та ключових характеристиках світового ринку; характеристика особливостей міжнародного руху товарів як основної ознаки світового ринку; визначення сутності економічної рівноваги на світовому ринку; вивчення матеріально-речової рівноваги світового ринку; характеристика сутності вартісної рівноваги світового ринку; вивчення структури світового ринку; виявлення особливостей розвитку інфраструктури сучасного світового ринку.

Перелік питань для розгляду:

1. Міжнародний поділ праці та міжнародна кооперація
2. Становлення і характерні риси світового ринку.
3. Міжнародний рух товарів як ознака світового ринку.
4. Роль міжнародних економічних відносин у вирішенні глобальних економічних проблем світового господарства.(енергетичні, екологічні та демографічні проблеми, наслідки НТР, розвитку ВПК).
5. Циклічний характер розвитку світової економіки та вплив МЕВ на цей процес.
6. Сучасне світове господарство.
7. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ): етапи розвитку, функціональні завдання, створення Світової торговельної організації як наступниці ГАТТ.

Основні терміни та поняття:

Міжнародний поділ праці

Перший великий поділ праці

Другий великий поділ праці

Третій великий поділ праці

Спеціалізація

Складна кооперація

Технологічна революція

Технологічний уклад

Науково-технічний прогрес

Локальні ринки

<i>Кооперація</i>	<i>Регіональні ринки</i>
<i>Проста кооперація</i>	<i>Світовий ринок</i>
<i>Аутсорсинг</i>	<i>Міжнародна торгівля</i>
<i>Експорт /Імпорт</i>	<i>Мито</i>
<i>Зовнішньоторговельний товарооборот</i>	<i>Тарифні інструменти</i>
<i>Сальдо зовнішньої торгівлі</i>	<i>Нетарифні інструменти</i>
<i>Експортна / Імпортна квота</i>	<i>Світова організація торгівлі (СОТ)</i>
<i>Зовнішньоторговельна квота</i>	<i>Інкотермс</i>
<i>Протекціонізм / Лібералізація</i>	<i>Зустрічна торгівля</i>
<i>Демпінг</i>	<i>Електронна комерція</i>
<i>Квотування</i>	<i>Тендер Аукціон</i>
<i>Ліцензування</i>	<i>Біржа</i>
<i>Товарна структура торгівлі</i>	<i>Режим найбільшого сприяння</i>
<i>Глобалізація</i>	<i>Світова торгівля</i>
<i>Глобальна енергетична проблема</i>	<i>Географічна структура торгівлі</i>
<i>Глобальні екологічні проблеми</i>	<i>Фінансова глобалізація</i>
<i>Антиглобалізм</i>	<i>Світова економічна рівновага</i>
<i>Міжнародний тероризм</i>	<i>Деіндустріалізація</i>
<i>Глобальна продовольча проблема</i>	<i>Демографічна проблема</i>

Література: Патица с.89-138

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №3

Міжнародний рух капіталу

Мета: формування системи знань щодо сутності міжнародного кредиту та його функції в сучасній економіці; вивчення принципів міжнародного кредиту; визначення факторів розвитку міжнародних кредитних відносин; формування уявлення про міжнародний кредит як елемент міжнародного ринку позичкових капіталів; характеристика різновидів міжнародних кредитів; визначення сутності сек'юритизації кредитів; вивчення шляхів й механізмів вирішення проблеми зовнішньої заборгованості в світовому господарстві

Перелік питань для розгляду:

1. Міжнародний рух капіталу: сутність, форми, регулювання.
2. Міжнародні інвестиції як форма руху капіталу.
3. Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці.
4. Різновиди формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів.
5. Міжнародні фінансові центри. Офшорні зони.
6. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Основні терміни та поняття:

<i>Вільна (спеціальна) економічна зона</i>	<i>Міжнародний стратегічний альянс</i>
<i>Злиття та поглинання</i>	<i>Портфельні інвестиції</i>
<i>Інвестиційний клімат</i>	<i>Прямі іноземні інвестиції</i>
<i>Індивідуальні інвестори</i>	<i>Реінвестиції</i>
<i>Інституційні інвестори</i>	<i>Спільне підприємство</i>

IPO (Initial Public Offering)
Ліквідність цінних паперів
Фінансово-промислові групи
Офшорна зона
Міжнародні інвестиції
Міжнародні фінансові ринки

Література: Патика с.327-361

Транснаціональна компанія (ТНК)
Транснаціональний банк (ТНБ)
Міжнародний рух капіталу
Фондова біржа
Фондовий ринок
Міжнародні фінансові центри

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №4

Міжнародна валютна система

Мета: формування системи знань щодо сутності та видів валютних ринків; вивчення структури валютних ринків; характеристика учасників валютного ринку; визначення функцій валютного ринку; формування системи базових знань з питань сутності регіонального та світового валютного ринку; визначення основних регіональних ринків; характеристика особливостей сучасних валютних ринків; визначення основних моделей валютних ринків; вивчення активних учасників валютних ринків; визначення сутності котирування валют; характеристика основних валютних операцій; формування уявлень щодо сутності валютного арбітражу; вивчення особливостей проведення операцій на ринку євровалют; характеристика основних методів та інструментів валютної політики.

Перелік питань для розгляду:

1. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини в системі міжнародних економічних відносин.
2. Міжнародна валютна система: сутність, структура, тенденції розвитку.
3. Основні платіжні засоби: особливості використання долару, СДР, еку/євро
4. Конвертованість національних валют: класифікація валют за цією ознакою.
5. Міжнародні валютні системи. Бреттон-вудська та Ямайська валютні системи.
6. Валютно-фінансова система ЄС.
7. Міжнародні валютні ринки.

Основні терміни та поняття:

Валюта
СПЗ (спеціальні права запозичення)
Валютний паритет
Крос-курс
Пряме / Обернене котирування
Конвертованість валюти
Валютна політика
Валютні обмеження
Валютні інтервенції
Платіжний баланс
Золото-валютні резерви (ЗВР)
Валютна система
Європейська валютна система

Генуезька валютна система
Бреттон-Вудська валютна система
Ямайська валютна система
Резервні валюти
Валютні операції
СПОТ / СВОП
Ф'ючерс / Форвард
Опціон / Хеджування
Міжнародні розрахунки
Світові гроші
Валютний курс
СВІФТ
Паризька валютна система

Література: Патика с.257-313

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №5

Основні світові ринки та експортери робочої сили

Мета: формування системи знань щодо сутності міжнародної міграції робочої сили; характеристика основних видів міжнародної міграції робочої сили; вивчення факторів, що впливають на інтенсивність міграції робочої сили; з'ясування причин нелегальної міграції; визначення впливу міжнародної міграції робочої сили на національну економіку; виявлення економічних ефектів міграції робочої сили; визначення особливостей регулювання міжнародних міграційних процесів; характеристика методів та інструментів регулювання трудової міграції; визначення основних засад функціонування міжнародної організації праці.

Перелік питань для розгляду:

1. Міжнародна трудова міграція та світовий ринок робочої сили.
2. Форми міграції робочої сили.
3. Сучасні міграційні процеси та міжнародна міграція робочої сили до середини ХХ століття.
4. Основні міжнародні ринки та потоки міграції робочої сили.
5. Соціально-економічні та політичні наслідки трудової міграції, її вплив на розвиток країн еміграції та імміграції.
6. Діяльність ООН, МОП та інших міжнародних організацій в сфері міграції робочої сили.
7. Місце України в регіональних та світових міграційних процесах.

Основні терміни та поняття:

<i>світовий ринок праці</i>	<i>нелегальна міграція</i>
<i>демографічна ситуація</i>	<i>трудова міграція</i>
<i>еміграція / імміграція</i>	<i>міграційні процеси</i>
<i>рееміграція / репатріація</i>	<i>міграційна політика</i>
<i>Міжнародна організація праці</i>	<i>імміграційна служба</i>

Література: Патика с.200-228

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №6

Співробітництво України з міжнародними кредитними установами

Перелік питань для розгляду:

1. Сутність, функції та види міжнародних кредитів.
2. Міжнародний ринок позичкового капіталу.
3. Вартість і валюти міжнародного кредиту
4. Основні функції міжнародних валютно-кредитних інститутів.
5. Міжнародний валютний фонд (МВФ) - компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності.
6. Група Світового банку, мета створення, функції, структура, об'єкти кредитування.
7. Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР).

8. Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі валютно-кредитних відносин.

Основні терміни та поняття:

<i>Міжнародний кредит</i>	<i>LIBOR</i>
<i>Товарний кредит</i>	<i>Сек'ютеризація</i>
<i>Грошовий кредит</i>	<i>Єврооблігації</i>
<i>Лізинг / Факторинг</i>	<i>Євробонди</i>
<i>Форфейтинг</i>	<i>Світовий фінансовий ринок</i>
<i>Роловерні кредити</i>	<i>Лондонський клуб кредиторів</i>
<i>Овердрафт</i>	<i>Паризький клуб кредиторів</i>

. Література: Патица с.327-361

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №7

Міжнародні розрахунки і платіжний баланс

Мета: формування системи знань щодо сутності та видів міжнародних розрахунків; характеристика форм міжнародних розрахунків; визначення сутності акредитиву та його основні види; характеристика основних видів інкасо; вивчення сутності банківського переказу; визначення сутності векселю; вивчення особливостей міжнародних розрахунків України

Перелік питань для розгляду:

1. Суть та форми міжнародних розрахунків.
2. Платіжний баланс та його структура.
3. Рівновага платіжного балансу. Теорії платіжного балансу.
4. Фактори, що впливають на стан платіжного балансу.

Основні терміни та поняття:

<i>міжнародні розрахунки</i>	<i>Контрагенти</i>
<i>відкритий рахунок</i>	<i>Акредитив / інкасо</i>
<i>авансовий платіж</i>	<i>банківський переказ</i>
<i>вексель / чек</i>	<i>платіжне доручення</i>

Література: Патица с.257-327

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №8

Торгівельні економічні союзи

Мета: формування системи знань щодо характеристики Європейського співтовариства вугілля і сталі; визначення сутності Римського договору; вивчення основ заснування ЄЕС і Євроатому; виявлення особливостей формування спільного ринку, характеристика формування інституціональної системи Європейського Союзу; вивчення основ розвитку спільних

Перелік питань для розгляду:

1. Поняття економічного угруповання. Основні типи економічних угруповань - зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічне співтовариство.
2. Етапи та форми міжнародної інтеграції

3. Міжнародні неурядові організації підприємців (Римський клуб, Міжнародний кооперативний альянс, Лондонський та Паризький клуби, "група семи" тощо) та їх вплив на розвиток МЄВ.

Основні терміни та поняття:

<i>Міжнародні економічні організації</i>	<i>Неурядові організації</i>
<i>«Велика сімка»</i>	<i>МАР / БАГІ</i>
<i>ОЕСР</i>	<i>ОПЕК</i>
<i>ООН / МВФ</i>	<i>Паризький клуб</i>
<i>«Велика двадцятка»</i>	<i>Лондонський клуб</i>
<i>Світовий банк (СБ)</i>	<i>WEF / FATF</i>
<i>МБРР / ЄБРР</i>	<i>ЮНКТАД</i>
<i>МФК</i>	<i>ОБСЄ</i>

Література: Патица с.361-422

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №9

Прогностичні оцінки розвитку МЄВ

Мета: формування системи знань щодо розуміння логіки, напрямів і форм розвитку процесів розвитку міжнародних економічних відносин, вміння використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України, враховуючи тенденції і перспективи змін сучасних процесів трансформації та глобалізації

Перелік питань для розгляду:

1. Основні футурологічні концепції розвитку світового господарства.
2. Прогнози розвитку світового господарства та системи міжнародних економічних відносин.
3. Прогнози руху основних видів ресурсів. Зміни у співвідношенні основних секторів світової економіки. Проблеми вирівнювання рівнів розвитку окремих країн та регіонів. Регіональні зміщення центрів ваги світового господарства.
4. Прогнози співвідношення основних форм міжнародних економічних відносин та їх внутрішньої структури (зовнішньої торгівлі, валютно-фінансових, науково-технічних зв'язків тощо).
5. Варіанти включенню національної економіки України в світове господарство та систему міжнародних економічних відносин в середньостроковій та довгостроковій перспективі.

Основні терміни та поняття:

<i>Глобалізація</i>	<i>Глобальна енергетична проблема</i>
<i>Фінансова глобалізація</i>	<i>Глобальні екологічні проблеми</i>
<i>Антиглобалізм</i>	<i>Глобальна економіка</i>
<i>Глобалістика</i>	<i>Світова економічна рівновага</i>
<i>Міжнародний тероризм</i>	<i>Деіндустріалізація</i>
<i>Глобальна продовольча проблема</i>	<i>Конвергенція</i>
<i>Демографічна проблема</i>	<i>Рецесія, депресія</i>

Література: Патица с.529-543

6. Теми і завдання/питання для самостійної роботи студентів

Мета виконання самостійної роботи полягає у глибокому вивченні матеріалу з курсу «Міжнародні економічні відносини». Студент має відпрацювати вивчений матеріал за такими напрямками:

1. Доопрацювання та повторення матеріалів лекції.
2. Складання конспектів питань, що виносяться на самостійне вивчення.
3. Підготовка до семінарських занять: виконання домашніх завдань; розгляд та вивчення рекомендованої літератури
4. Робота в інформаційних мережах.
5. Розробка презентацій за тематичним планом.
6. Одержання консультацій у викладача з окремих питань курсу.
7. Підготовка запитань, тем для дискусій в групі на лекції.

Перелік завдань для самостійного опрацювання за темами дисципліни Тема 1. Вступ. Сутність економічної категорії «Міжнародні економічні відносини» та процес їх формування

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
 - Особливості розвитку МЄВ на сучасному етапі.
 - Роль МЄВ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 2. МЄВ у світовому господарстві

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
 - Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.
 - Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу. Соціально-економічний принципи систематизації країн світу.
 - Типологізація країн – суб'єктів світового господарства. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 3. Міжнародна торгівля

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
 - Монополізація світової торгівлі. Види товарних ринків за ступенем монополізації.
 - Ціноутворення на світовому ринку. ІНКОТЕРМС. Ціноутворювальні фактори.
 - Світова ціна, її ознаки. Множинність цін на світовому ринку. Рівні світових цін.
 - Міжнародні ярмарки і виставки.

- Міжнародні аукціони.
 - Особливості біржової торгівлі, її еволюція, організація і функції.
 - Біржові товари. Найбільші міжнародні товарні біржі, їх вплив на міжнародну торгівлю.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 4. Міжнародна рух капіталу

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
 2. Самостійне опрацювання питань:
 - Міжнародний лізинг, його види. Головні країни-експортери лізингових послуг. Значення міжнародного лізингу в МТ та міжнародній інвестиційній діяльності.
 - «Інвестиційний клімат».
 - Макроекономічні наслідки вивозу капіталу для країн-донорів та країн-реципієнтів
 - Податкові гавані. Офшорні зони.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 5. Міжнародна валютна система

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
 2. Самостійне опрацювання питань:
 - Принципи, форми та інструменти валютної політики держав з відкритою економікою
 - Еволюція світової валютної системи. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи
 - Еволюція ролі та перспективи золота в міжнародних валютно-фінансових відносинах.
 - Проблема диверсифікації міжнародних валютних резервів
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 6. Міжнародна трудова міграція

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
 2. Самостійне опрацювання питань:
 - Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації («золотих комірців») і проблема «відпливу умів».
 - Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.
 - Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП), Міжнародна організація з питань міграції (МОМ) та їх роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих.
 - Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 7. Міжнародний кредит

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями

2. Самостійне опрацювання питань:
 - Операції сек'юритизації.
 - Сутність та особливості розвитку євроринку.
 - Фактори розвитку євроринку та його сектори
 - Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 8. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
 - Механізм міжнародних розрахунків
 - Методи регулювання платіжного балансу
 - Платіжний баланс як індикатор взаємин національної економіки з зовнішнім світом
 - Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 9. Міжнародна економічна інтеграція

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
 - Північноамериканська економічна інтеграція. Формування Північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА).
 - Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛААІ). Андська група. Центральноамериканський спільний ринок (ЦАСР). Співробітництво Карибського басейну (КАРІКОМ).
 - Економічне співробітництво західноафриканських держав (ЕКОВАС). Митний і економічний союз Центральної Африки (ЮДЕАК), його трансформація на економічний і валютний союз Центральної Африки (ЕВСЦА). Спільний ринок країн Магрибу. Спільний ринок Східної і Південної Африки (КОМЕСА). Співробітництво розвитку Півдня Африки (САДК). Проблеми формування Африканського економічного співробітництва (АФЕС).
 - Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Асоціація країн Південно-східної Азії (АСЕАН). Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії (СААРК). Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС). Рада співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ).
 - Східноєвропейське співробітництво і вільна торгівля (СЄВТ). Вишеградська група. Центральноєвропейська асоціація вільної торгівлі (ЦЕФТА). «Карпатський єврорегіон». Чорноморське економічне співтовариство. Центральноазіатське економічне співробітництво (ЦАЕС). ГУАМ. Євразійське економічне співробітництво (ЄврАзЕС).

3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 10. Регулювання МЕВ

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
 - Типи монопольних об'єднань.
 - Роль внутрішньокорпоративного обміну.
 - Суперечності між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства.
 - Регулювання діяльності ТНК.
3. **Підготовка доповідей, презентацій та рефератів.**

Завдання для індивідуальної роботи студентів передбачають підготовку студентами реферату або презентації на одну із запропонованих тем.

Першочергово студент повинен скласти сценарій презентації за обраною темою, відповідно до якого підбираються: комп'ютерна графіка, відеоряд, роздатковий матеріал, колірне і звукове оформлення та інші засоби.

Презентація виконується на комп'ютері і повинна містити від 10-20 електронних слайдів з використанням текстів, графічних зображень, аудіо - та відео фрагментів.

Студент повинен підготувати письмовий реферат в якому розкриваються питання на основі вивчення літературних джерел з даної тематики, публіцистичної інформації, сучасних наукових досліджень та статистичних даних у динаміці.

Реферат складається з титульної сторінки, змісту, тексту з розмежуванням питань та виділенням жирним шрифтом назви питання та переліком використаних джерел, Обсяг реферату повинен складати 10-25 сторінок друкованого тексту.

Список використаних літературних джерел за алфавітом із зазначенням прізвища та ініціалів авторів, повної назви роботи, місця видання, назви видавництва, загальної кількості сторінок. При використанні Інтернет-ресурсів повинно бути посилання на використаний сайт.

Починаючи роботу, студент повинен ознайомитися з літературою, що стосується теми реферату, ретельно вивчити висвітлення тих чи інших питань у підручниках, навчальних посібниках, словниках. Рекомендується користуватися предметними каталогами бібліотек, бібліографічними довідниками.

При підготовці реферату студент повинен вивчити нормативні й методичні документи, які стосуються теми дослідження. Матеріал з літературних джерел, який наводиться в тексті роботи у вигляді цитат і статистичних даних, повинен мати відповідні посилання на першоджерела.

Зміст питань реферату необхідно висвітлювати лаконічно, без повторів та відступів від основної теми. Не слід нагромаджувати реферат громіздкими таблицями і неузгаальненими статистичними даними.

Написання роботи вимагає дотримання наступних вимог:

змістовність і конкретність викладання;

- достатня повнота викладення питання;
- завершеність викладення кожної думки, усунення повторів;
- економічна грамотність;
- правильність оформлення роботи.

Реферат має бути надрукований на комп'ютері, або, у виключних випадках, написаний чітким розбірливим почерком чорнилом одного кольору без скорочення термінів (окрім загальноновизнаних).

При оформленні реферату слід дотримуватися встановлених стандартом вимог: текст друкується на одному боці аркуша паперу стандартного формату А4, шрифт 14 Times New Roman, інтервал між рядками 1,5. Кожна сторінка обмежується полями: зліва -30мм, справа 10 мм, зверху та знизу – 20 мм. Не допускаються підкреслення та виділення курсивом.

Цифровий матеріал як правило оформлюється у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, що відображає її зміст. Назва таблиці друкується нежирним шрифтом розміром 14 з вирівнюванням по центру. Всі таблиці нумеруються. Праворуч над назвою з прописної букви пишуть слово «Таблиця» та її порядковий номер. Після таблиці повинно бути надано посилання на джерело, де було взято матеріали.

Формули, які наводяться в рефераті, слід нумерувати арабськими цифрами. Формули вирівнюються по центру сторінки відносно тексту. Порядковий номер формули наводиться в круглих дужках по лівому краю тексту роботи.

Усі сторінки реферату мають бути пронумеровані, починаючи зі змісту. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться. На останній сторінці роботи студент зазначає дату закінчення роботи і ставить свій підпис.

Реферат або презентація доповідається на семінарському занятті у визначений навчальним планом термін. Робота яка не відповідає вимогам за змістом та оформленням вважається не зарахованою.

Тематика рефератів

1. Значення міжнародних економічних відносин, їх об'єктивна основа та передумови розвитку.
2. Особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі. Роль МЕВ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.
3. Головні тенденції формування світового господарства, рівні і цикли його розвитку.
4. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу.
5. Країни, що розвиваються: поняття, загальні риси та місце у світовій економіці.
6. Країни з перехідною економікою, формування їх економічних угруповань і проблеми інтеграції у світову ринкову економіку.
7. Проблеми інтеграції України у світове господарство.

8. МЕВ як необхідна умова розвитку і структурний елемент національних економік. Суб'єкти МЕВ.
9. Форми МЕВ та їх взаємозв'язок.
10. Місце України в системі МЕВ.
11. Система міжнародного поділу праці (МПП) та основні тенденції його розвитку у сучасних умовах.
12. Проблеми і передумови участі України в МПП.
13. Сутність, цілі і значення міжнародної економічної інтеграції (МЕІ), основні риси.
14. Передумови і фактори розвитку МЕІ як якісно нового рівня МЕВ.
15. Світові інтеграційні процеси та участь у них України.
16. Об'єктивні передумови, політичні і економічні цілі, основні етапи розвитку Західноєвропейської економічної інтеграції.
17. Європейська асоціація вільної торгівлі: мета створення та засади функціонування ЄАВТ.
18. Поняття "міжнародні економічні організації" (МЕО). Роль МЕО в системі МЕВ.
19. Економічна діяльність ООН, її рівні. Система головних органів ООН.
20. МЕО поза системою ООН. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). "Велика сімка". Група десяти. "Паризький клуб".
21. Україна і міжнародні економічні організації.
22. Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма МЕВ.
23. Традиційні і нові форми НТС країн світу. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС.
24. Міжнародний рух технологій та механізм її передачі.
25. Комерційний зміст науково-технічних відносин. Розвиток торгівлі ліцензіями і ноу-хау. Захист інтелектуальної власності.
26. Масштаби, форми і основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів.
27. Види міжнародної міграції.
28. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації ("золотих комірців") і проблема "відпливу розуму".
29. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції.
30. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.
31. Державне і міжнародне регулювання трудової міграції.
32. Міжнародна організація праці (МОП) і її роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих.
33. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.
34. Основні валютні операції. Котирування валют.
35. Європейська валютна система. Валютно-фінансова система країн ЄС.

36. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу.
37. Діяльність ТНК і конкурентна боротьба на світовому ринку.
38. Види і форми міжнародної торгівлі.
39. Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Протекціонізм і лібералізація торгівлі.
40. Засоби зовнішньоторговельної політики.
41. Передумови і особливості участі України в міжнародній торгівлі.
42. Специфічні риси міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки.
43. Стан та перспективи міжнародної торгівлі ліцензіями та "ноу-хау". Види ліцензійних угод.
44. Сучасні умови і фактори міжнародного обміну технологіями, форми їх передачі.
45. Міжнародний лізинг, його види.
46. Міжнародні інжинірингові та консультаційні послуги.
47. Туристські послуги на світовому ринку. Міжнародні туристські потоки.
48. Необхідність і значення інтеграції України до світового господарства та МЕВ.
49. Передумови входження України до світового економічного простору.
50. Національні економічні інтереси України у сфері МЕВ: регіональні, субрегіональні і локальні.
51. Головні напрями розвитку МЕВ: розвиток двосторонніх міжнародних відносин, розширення участі у європейському регіональному співробітництві, співробітництво в межах СНД. членство в міжнародних організаціях.
52. Проблеми та перспективи співробітництва України з ЄС.
53. Приєднання України до СОТ як довгостроковий фактор стабільного розвитку.

Студенти можуть пропонувати та готувати, за погодженням із викладачем, власні цікаві та актуальні теми досліджень, розгляд яких стане корисним для заслуховування на семінарських та комбінованих лекційних заняттях.

7. Методи активізації навчального процесу

Мультимедійні презентації, класичні лекції, міні-лекції, бесіда за планом; робота в малих групах, реферування; повідомлення за темою (усна доповідь); розв'язування економічних задач, виконання вправ; проблемні лекції, аналіз статистичної інформації; контрольна робота.

Форми організації навчання: лекції; семінарські заняття; індивідуальні та групові консультації для студентів; виконання студентами самостійних завдань; науково-дослідна робота студентів.

8. Система поточного і підсумкового контролю знань

Поточний контроль організовано у формі вибіркового усного опитування на семінарських заняттях та виконанні практичних завдань.

Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування на практичних заняттях. Письмовий контроль здійснюється за допомогою тестів, самостійних, контрольних робіт.

Підсумковий контроль: залік.

Зразок тестових запитань, що використовуються для поточного опитування та створення варіантів залікових карток для проведення підсумкового контролю у формі заліку

1. Зазначте основні форми міжнародних економічних відносин:

- А). Міжнародна торгівля, розвиток інтернаціоналізації, спортивні змагання.
- Б). Міжнародна торгівля, міжнародний туризм, міжнародна передача технологій обмін досвідом, підготовка фахівців, обмін інформацією.
- В). Міжнародна торгівля, міжнародна міграція робочої сили, міжнародна передача технологій, міжнародний рух капіталу, міжнародні валютно-фінансові відносини.

2. До передумов міжнародної інтернаціоналізації належать:

- А). Міжнародний поділ праці, міжнародна спеціалізація виробництва.
- Б). Розвиток вільних економічних зон, спільна підприємницька діяльність.
- В). Розвиток транснаціональних корпорацій, міжнародний поділ праці.
- Г). Всі відповіді правильні.

3. Прихильники протекціонізму стверджують, що мито, квоти та інші торговельні бар'єри необхідні для:

- А). Забезпечення оборони країни.
- Б). Збільшення зайнятості населення.
- В). Захисту вітчизняних товаровиробників.
- Г). Запобігання демпінгу.

4. Яка з причин спонукає країну А здійснювати прямі інвестиції в країну Б:

- А). Низький рівень оплати праці в країні Б.
- Б). Високий рівень митного оподаткування в країні Б.
- В). Високе безробіття в країні А.
- Г). Висока ставка процента в країні Б.
- Д). Всі перелічені фактори разом.
- Е). Немає правильної відповіді.

5. Кредитування у формі оренди основних засобів називається:

- А). Факторинг.
- Б). Франчайзинг.
- В). Лізинг.

6. Валютні ринки – це:

- А). Складний економічний механізм, який забезпечує купівлю та продаж окремих валют та формування валютного курсу.
- Б). Сукупність усіх платіжних інструментів.
- В). Сукупність інструментів міждержавних органів за допомогою яких здійснюються взаємні платіжно-розрахункові операції в межах світового господарства.

7. Країни, що інтегруються, домовляються про свободу пересування не тільки

товарів і послуг, а й факторів виробництва – капіталу і робочої сили. Цей процес називається:

- А). Спільний ринок.
- Б). Зона вільної торгівлі.
- В). Економічний союз.
- Г). Преференційна торгова угода.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені робочим тематичним планом на семестр. Залік складається студентами письмово і містить тестові завдання та одне теоретичне питання для демонстрації загального рівня знань, набутих студентом в процесі вивчення курсу.

**Орієнтовний зразок залікової картки для проведення заліку
з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»**

Залікова картка № 1

з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

1. Розкрити сутність та характерні особливості сучасного світового господарства.
2. Знайти вірні відповіді на поставлені питання:
 - 2.1. Під міжнародними розрахунками розуміють:
 - а) систему організації та регулювання платежів у сфері міжнародних економічних відносин, суб'єктами яких є банки та експортери;
 - б) систему організації та регулювання платежів у сфері міжнародних економічних відносин, суб'єктами яких є банки, експортери та імпортери;
 - в) систему організації та регулювання платежів у сфері міжнародних економічних відносин, суб'єктами яких є банки та імпортери.
2. Активне сальдо платіжного балансу збільшиться, якщо в країні:
 - а) відбудеться виплата заборгованості за заробітною платою;
 - б) зменшаться реальні відсоткові ставки;
 - в) сповільниться темп економічного зростання.

Питання до заліку

1. Чинники та ознаки світового господарства
2. Характерні особливості сучасного світового господарства.
3. Цивілізаційні етапи міжнародного розвитку.
4. Поняття та структура світової економічної системи.
5. Умови та форми міжнародного поділу праці.
6. Форми міжнародних економічних відносин.
7. Середовище міжнародної економіки.
8. Моделі міжнародного економічного розвитку.
9. Класифікація країн світу за різними критеріями.
10. Тенденції світової економічної динаміки.
11. Проблеми та суперечливості світового економічного розвитку.
12. Чинники та ознаки світового господарства.
13. Масштаб, структура і динаміка міжнародної торгівлі.
14. Посередництво в міжнародній торгівлі.
15. Ціноутворення в міжнародній торгівлі.
16. Міжнародна торгівля послугами.
17. Масштаби, роль торгівлі послугами, її тенденції.
18. Контрактне забезпечення торгівлі. Структура зовнішньоторговельного контракту.
19. Україна на світовому ринку товарів та послуг
20. Сутність, причини та чинники міжнародного руху капіталу. Форми міжнародного руху капіталу.
21. Поняття прямих іноземних інвестицій (ПІІ).
22. Характеристика ринку міжнародних інвестицій.
23. Інвестиційна позиція країни.
24. Сучасний стан та динаміка ринку інвестицій.
25. Формування міжнародного виробництва та транснаціоналізація світової економіки.
26. Участь України у міжнародній міграції капіталів.
27. Міжнародний рух позикового капіталу.
28. Інструменти міжнародного кредитування.
29. Види і форми міжнародних кредитів.
30. Принципи та функції міжнародного кредиту.
31. Класифікація міжнародних кредитів. Забезпечення міжнародного кредиту.
32. Структура світового ринку позикового капіталу.
33. Міжнародні кредитні установи.
34. Співробітництво України з міжнародними кредитними установами.
35. Міжнародна міграція робочої сили як засіб перерозподілу людського ресурсу в світовому господарстві.
36. Структура сучасних міграцій.
37. Центри залучення міжнародних мігрантів.
38. Економічний ефект від трудової міграції.
39. Регулювання міжнародної трудової міграції.
40. Позиції окремих країн щодо міграційної політики.

41. Шляхи запобігання утворенню каналів нелегальної міграції.
42. Участь України у процесах міжнародної трудової міграції.
43. Сутність світової валютної системи.
44. Міжнародний валютний ринок.
45. Функції міжнародного валютного ринку.
46. Учасники міжнародного валютного ринку.
47. Світовий ринок золота, його структура й особливості функціонування.
48. Основні види валютних операцій.
49. Валютні ризики та засоби їх запобігання.
50. Поняття міжнародних розрахунків. Торгові і неторгові розрахунки.
51. Кореспондентські відносини. Банки-кореспонденти. Сутність та призначення лоро- та ностро-рахунків.
52. Форми та особливості міжнародних розрахунків.
53. Авансові розрахунки в формі звичайного банківського переказу коштів.
54. Інкасо. Розрахунки за відкритим рахунком.
55. Розрахунки за допомогою Векселів та чеків.
56. Електронно-магнітні засоби здійснення платежів.
57. Акредитив. Види акредитивів: відкличний та безвідкличний, підтверджений та непідтверджений, покритий та непокритий. Револьверний акредитив.
58. Визначення і принципи формування платіжного балансу.
59. Структура платіжного балансу.
60. Макроекономічний аналіз платіжного балансу. Основні методи регулювання платіжного балансу.
61. Сутність і форми міжнародної економічної інтеграції.
62. Форми регіональних економічних утворень.
63. Умови, що сприяють і перешкоджають розвитку міжнародної економічної інтеграції.
64. Економічні наслідки вступу країн в торгово-економічні союзи.
65. Основні регіональні інтеграційні утворення.
66. Європейський Союз, Європейська асоціація вільної торгівлі.
67. Північноамериканська зона вільної торгівлі.
68. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН).
69. Рада із співробітництва арабських держав.
70. Центральнопівнічноамериканський загальний ринок.
71. Латиноамериканська асоціація вільної торгівлі і Латиноамериканська асоціація інтеграції.
72. Особливості африканських інтеграційних процесів.
73. Інтеграція східноєвропейських країн.
74. Формування нових інтеграційних груп. Чорноморське економічне співробітництво, ГУАМ, Карпатський євро регіон. Шанхайська організація співробітництва (ШОС).
75. Участь України у процесах міжнародної економічної інтеграції.
76. Об'єктивні передумови інтеграції економіки України до світової господарської системи.
77. Загальні цілі міжнародної економічної політики України.

9. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

а) при усних відповідях:

- повнота розкриття питання (з'ясування змісту проблеми, знання літературних джерел, нормативних документів, фактичних даних, історії проблеми тощо);
- логіка викладення матеріалу, культура мови;
- аргументованість, впевненість викладу матеріалу;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо);
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;
- уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

б) при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання законодавчих актів, логічних міркувань, прикладів та фактичного матеріалу тощо);
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки;
- творчий характер виконання письмового завдання;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Умови отримання позитивних оцінок встановлюються в межах (у відсотках до максимального результату виконання індивідуальних завдань):

- «задовільно» – 60-74%;
- «добре» – 75-89%;
- «відмінно» – 90% та більше.

Оцінку 5 (“відмінно”) одержують студенти, які:

1. Виявили ґрунтовні знання з усіх отриманих питань МЄВ, послідовно і логічно виклавши зміст цих питань, демонструє глибоке розуміння матеріалу; точно формулює свої думки і обґрунтовує їх; послідовно, зв'язно викладає матеріал, логічно міркує; виявляє вміння ілюструвати теоретичні знання, наводить приклади, аналізує;

2. Вільно володіють термінологією у сфері міжнародних економічних відносин, дають визначення законів, закономірностей і фундаментальних тенденцій у розвитку цих відносин як історично, так і на сучасному етапі;

3. Здатні застосовувати певні моделі у поясненні конкретних економічних ситуацій у МЄВ, зокрема у інтеграційних процесах, у політиці протекціонізму чи політиці вільного ринку, тощо;

4. Знають статистичні та фактологічні джерела економічної інформації для прийняття рішень у сфері міжнародної торгівлі, міжнародного ринку трудових ресурсів та ринку капіталу;

5. Виконали впродовж вивчення курсу всі індивідуальні завдання викладача і вчасно звітували про їх виконання (**95 -85%** від загальної кількості тестів поточного контролю).

Оцінку 4 (“добре”) одержують студенти, які:

1. Виявили знання предмету з усіх питань поточного та підсумкового контролю, послідовно і логічно виклавши зміст цих питань, але робить незначні помилки при відповіді на теоретичні питання, допускає невеликі неточності;
2. Виконали впродовж вивчення курсу **75-85%** від загальної кількості тестів поточного контролю.

Оцінку 3 (“задовільно”) одержують студенти, які:

1. Виявили знання принаймні з 2/3 питань запропонованих на заліку з МEB;
2. Поверхнево володіють термінологією і знають основні закономірності.
3. Плутаються у розрахунках, мають труднощі з тлумаченням одержаних результатів;
4. Виконали впродовж вивчення курсу **55-65%** від загальної кількості тестів поточного контролю.

Оцінку 2 (“незадовільно”) одержують студенти, які не дали відповіді на значну частину програмного матеріалу з МEB. У відповідях допущені значні помилки. Матеріали відповідей неохайно оформлені. Виконано **20-45%** від загальної кількості тестів поточного контролю.

10. Рекомендована література

Основна

1. Босак А.О. Міжнародна економіка: теоретичні та прикладні аспекти: навч. посібник / А.О. Босак, О.Ю.Григор’єв, Л.І.Чернобай, О.С.Скибінський. — Львів : Міські інформаційні системи, 2015. — 180 с.
2. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч.посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
3. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посібник / А.О. Босак, О.Ю. Григор’єв, Ю.В. Малиновський, В.П. Далик. – 3-е вид., перероб. і доп. – Львів: Міські інформаційні системи, 2021. – 355 с.
4. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів. Навчальний посібник / І.М Бутко, М.П. Бутко, Ж.В. Дерій, М.Ю. Дітковська, інш. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 528 с.
5. Патица Н.І. Міжнародні економічні відносини. Навчальний посібник рекомендовано МОН України / Н.І. Патица, Н.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. - 2-ге вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2022. – 560 с.

Додаткова

6. Вовк С. Інтернаціоналізація інноваційної діяльності ТНК / С. Вовк// Журнал європейської економіки. – 2017. – Т. 16. – № 2. – С. 224 – 240.
7. Дугінець Г. Трансформація зовнішньоторговельних потоків України у контексті реалізації асоціації з ЄС /Г. Дугінець// Журнал європейської економіки. – 2017. – Т. 16. – № 3. – С. 317 – 329.
8. Європейська та євроатлантична інтеграція : навч. посіб. / О.В.Баула, Т.В. Божидарнік, Т.М. Вісіна, Н.М. Галазюк, О.М. Зелінська О.Я.Кравчук, П.Я. Кравчук, Л.В. Корольчук, О.М. Лютак, Т.Л. Никитюк, Л.В. Савош, О.А.Урбан. – Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2016. – 328 с.
9. Історія міжнародних відносин : підруч. / І. В. Алексєєнко, А. Х. Маргулов , І. А. Єремєєва , М. В. Несправа. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с
10. Куцик П. Інтеграція економіки України в глобальне господарство: проблеми та перспективи / П. Куцик, О. Ковтун, Г. Башнянин, В. Шевчук // Економіст. – 2017. – № 2. – С. 11 – 19.
11. Максименко Я. А. Зовнішня торгівля України / Я. А. Максименко // Тези доповідей ХХІІІ-ї Міжнар. наук.-практ. конф. [«Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я»], (Харків, 20–22 травня 2015 р) / НТУ «ХП». – Харків : НТУ «ХП», 2015. – Ч. 3. – С. 185.
12. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : практикум : навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Ю.В. Огерчук, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак. – 3-є вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2016. – 583 с. 36,5 д.а.
13. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. / за ред. Ю.Г. Козака, М.А. Зайця – Одеса - «ТОВ ПЛУТОН» , 2016. – 352 с.
14. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук, Д. Є. Козенков, Ю. Г. Момот. – К. : ЦУЛ, 2016. – 149 с.
15. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс.: 3-тє вид. перероб. та доп. Навч. посібн. / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С., – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 344 с.
16. Пенська І.О. Особливості впливу ТНК на економічний розвиток України / І.О. Пенська // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2015. – № 3. – С. 114 – 124.
17. Подра О., Петришин Н. Міграційні процеси в Україні: обсяги, причини, наслідки. / О. Подра, Н. Петришин // Економічний аналіз. 2021. Том 31. № 3. С. 52-59.
18. П'янкова О.В. Зовнішня торгівля України: проблематика структурних змін та пріоритетів / П'янкова О.В., Ралко О.С. // Економіка і суспільство. – 2016. - №5. – С.65-71.
19. Саркісян Л. Г. Особливості розширення зовнішньоекономічних зв'язків України в контексті глобалізації / Саркісян Л. Г., Ю.А. Іщук // Економіка і організація управління. – 2016. - №4. – С. 245-253.

20. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство: кол. монографія / За ред. І. М. Посохова, П. Г. Перерви, О. Д. Матросова, В. Г. Дюжева, В. О. Матросової. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – 450 с.

Інформаційні ресурси

21. Офіційний сайт Європейського Союзу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://european-union.europa.eu/select-language?destination=/node/1>
22. Офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.euam-ukraine.eu/ua/eu-and-euam/>
23. Офіційний сайт Статистичної служби Європейської комісії (Євростат). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ec.europa.eu/eurostat>
24. Офіційний Євроінтеграційний портал при Кабінеті міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eu-ua.kmu.gov.ua/>
25. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua/>
26. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imf.org/>
27. Офіційний сайт Світового банку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.worldbank.org/>
28. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/>
29. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wto.org/>
30. Офіційний сайт Комісії ООН з торгівлі і розвитку. Доповіді про світовий розвиток. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unctad.org/>
31. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/>
32. Офіційний сайт представництва ООН в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ukraine.un.org/uk/about/about-the-un/>
33. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iom.org.ua/>
34. Офіційний сайт Міжнародної організації праці. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ilo.org>
35. Офіційний сайт Інститут міжнародної економіки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iie.com/>
36. Щорічний доклад ООН з людського розвитку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hdr.undp.org/>